

Lausunto

02.07.2021

Asia: VN/13298/2019

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä velkajärjestelylain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

2.7.2021

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Lausunto työryhmän mietinnöstä velkajärjestelylain muuttamiseksi (OM mietintöjä ja lausuntoja 2021:14)

Viite: OM lausuntopyyntö VN/13298/2019

Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmän mietinnöstä velkajärjestelylain muuttamiseksi. Työryhmä on valmistellut EU:n maksukyvyttömyysdirektiivin edellyttämät (direktiivin III osasto) ja hallitusohjelman tavoitteita toteuttavat muutokset yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevaan lainsäädäntöön. Suomen tuomariliitto ry, jäljempänä Tuomariliitto pitää esitystä pääpiirteissään kannatettavana, mutta esittää joitain huomautuksia tuomioistuinten toimintaan vaikuttaviin erityisesti lisäresursseja koskeviin kohtiin.

Vaikutukset erityisesti kärjäoikeuksien toimintaan

Mietinnössä on todettu, että velkajärjestelyyn pääsyn helpottamiseen tähtäävien muutosten tekeminen todennäköisesti johtaa kärjäoikeuksiin toimitettavien velkajärjestelyhakemusten määrän maltilliseen kasvuun ja että hakemusten määrän ja niihin liittyvien viranomaisresurssien tarpeen arvioidaan kasvavan. Lisäksi mietinnössä on arvioitu, että laajempi soveltamisala voi merkitä myös entistä työllistävämpiä velkajärjestelyjä. Mietinnössä on todettu, että esityksen vaikutuksesta velkajärjestelyhakemusten määrään on vaikea esittää tarkkaa arviota. Toisaalta on otettu kantaa, ettei esityksellä arvioida olevan vaikutusta tuomioistuinten määrärahan tarpeeseen. Perusteluina on esitetty, että yritystoimintaa yhä harjoittavien osuus velkajärjestelyä hakeneista velallisista on ollut erittäin pieni ja että osa elinkeinonharjoittajien tekemien velkajärjestelyhakemusten määrän odotetusta kasvusta saattaa siten näkyä elinkeinonharjoittajien tekemien yrityssaneeraushakemusten määrän laskuna.

Useassa mietinnön kohdassa on korostettu menettelyn nopeutta. ja myös esitetyssä 49 §:ssä on todettu, että velkajärjestelyä koskeva asia on käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella.

Tuomariliitto pitää mietintöä lisäresurssien tarpeen osalta puutteellisesti perusteltuna. Velkajärjestelyasioiden keskimääräiset käsittelyajat kärjäoikeuksissa ovat jo nyt kohtuullisen pitkät ja myös mietinnössä on pohdittu tätä esimerkiksi saldopäivämallin kehittelyn yhteydessä, jossa on todettu, että ”on kaikkien osapuolten edun mukaista, että velkajärjestelymenettely kestäisi korkeintaan muutamia kuukausia eikä yli puolen vuoden kestoiseksi venyviä menettelyjä voida pitää tarkoituksenmukaisina”.

Tuomariliitto kantaa huolta siitä, että mietinnön varsin myönteinen näkemys resurssien riittävydestä osoittautuisikin epärealistiseksi ja ylioptimistiseksi. Tuomariliiton mukaan nyt on jo pitkän aikaa lisätty tuomioistuinten tehtäviä ilman että mitkään tehtävien lisäykset tai muutokset olisivat kuitenkaan aiheuttaneet resurssien lisäystä. Päinvastoin muun ohessa voimakas eläköityminen ja muu alalta lähtö on vähentänyt sekä tekijöiden määrää että osaamista ja lisännyt perehdytys- ja opetustehtäviä, mikä on vähentänyt resurssia itse lainkäytöltä ja sen tukitehtäviltä. Tuomariliiton suurimpana huolena on, että uudistuksen myötä elinkeinonharjoittajien velkajärjestelyhakemuksia saapuukin paljon odotettua enemmän eikä kärjäoikeuksissa riitäkään tekijöitä ja asiat ruuhkautuvat ja viipyvät. Tuomariliitto esittää, että resurssikysymykseen kiinnitettäisiin enemmän huomiota ja siihen ainakin varauduttaisiin niin, ettei lisäruuhkautumista ja käsittelyaika-identymistä pääsisi tapahtumaan.

Tuomariliitto toteaa, että käsittelyaika-identymisen vaikutetaan parhaiten riittävällä resurssoinnilla. Hyvätkin lainsäädännölliset aikomukset jäävät puolitiehen, ellei niitä pystytä tosiasiallisesti toteuttamaan.

Lisäksi Tuomariliitto kiinnittää huomioita siihen, että samaan aikaan valmisteltavana oleva yrityssaneeruksesta annetun lain muuttaminen ja tämä velkajärjestelylain uudistus tulisi tehdä yhdessä ja tarkistaen niin, että laeista tulisi yhteensopivat.

Lausunnon valmistelu

Lausuntoa on valmistellut käräjätuomari Sari Nevalainen. Lausuntoasiaa on käsitelty Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa 14.6.2021 ja Tuomariliiton hallituksessa kesäkuussa 2021.

Helsingissä 2.7.2021

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Sanna Mantila

puheenjohtaja

Minna Hällström

varapuheenjohtaja

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa. Tuomarikunnan yhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.

Kirvesniemi Laura

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry